

DUHOVNI NAPREDAK

Helena Petrovna Blavatsky

Zavija li cesta cijelim putem uz brdo?
Da, do samog kraja.
Hoće li današnje putovanje potrajati cijeli dan?
Od jutra do mraka, moj prijatelju.

Dobro poznati stihovi Christiana Rossettija su kao sažetak života onih koji istinski hodaju stazom koja vodi do viših stvari. Kakve god razlike se našle u različitim tumačenjima ezoterijskog učenja, budući da je ono u svakom dobu ogrnuto u novi ogrtač, koji se u nijansama i tkanju razlikuje od onog prethodnog, ipak u svakome od njih nalazimo potpuno slaganje u jednoj stvari, putu duhovnog razvitka. Jedno nepromjenjivo pravilo je uvijek vezivalo neofita, a čini to i sada, *potpuna* podložnost niže prirode višoj. Od Veda i Upanishada do nedavno objavljenog *Svjetla na putu*, možemo tražiti kroz svete knjige svake rase i kulta, naći ćemo samo jedan put, težak, bolan i naporan, kojim čovjek može doći do istinskog duhovnog uvida. A kako bi i moglo biti drugačije, kad su sve religije i sve filozofije samo varijante prvog učenja Jedine Mudrosti, koju je ljudima na početku ciklusa dao Planetarni Duh.

Uvijek su nam govorili da istinski Adept, razvijeni čovjek, mora *nastati*, ne može se napraviti. Stoga je to proces rasta kroz evoluciju, a to zasigurno mora uključivati određenu bol. Osnovni uzrok boli leži u našem upornom traženju stalnog u nestalnom i ne samo u traženju, nego i u djelovanju kao da smo već otkrili nepromjenjivo u svijetu u kome jedina sigurna osobina koju možemo predvidjeti je stalna promjena i baš kad pomislimo da smo čvrsto zgrabili nešto stalno, ono nam se u ruci promijeni, a posljedica je bol.

Ideja rasta uključuje također ideju prekida, unutrašnje biće mora se stalno probijati kroz ljusku ili oklop što ga zatvara, a takav prekid mora pratiti bol, ne fizička, nego mentalna i intelektualna.

I tako je to, tijekom naših života, nevolja što nam dolazi uvijek je upravo ona koju osjećamo kao najtežom koja se uopće mogla dogoditi, uvijek je to ona stvar za koju osjećamo da ju ne možemo

podnijeti. Ako na to pogledamo iz šire perspektive, vidjet ćemo da se pokušavamo probiti kroz svoju ljusku na njenoj najranjivijoj točki, da naš rast, da bi bio stvarni rast, skupna posljedica niza iskustava, mora biti ravnomjeran, kao što raste tijelo djeteta, ne prvo glava, pa jedna ruka i onda recimo noga. U svim smjerovima istovremeno, pravilno i neprimjetno. Čovjekova namjera je savladati svaki pojedini dio odvojeno, pri čemu zanemaruje ostale. Svaki bolni udarac je uzrokovan širenjem nekog zanemarenog dijela. To širenje se doživljava još težim zbog utjecaja kultiviranja na nekom drugom mjestu.

Zlo je često rezultat pretjeranog nemira, a ljudi uvijek pokušavaju napraviti previše, nisu zadovoljni da bi jednostavno stali, pretjeruju u svakom djelu i tako stvaraju karmu koju treba odraditi u slijedećem rođenju.

Jedan od najsuptilnijih oblika ovog zla je nada i želja za nagradom. Postoje mnogi koji, premda često i nesvjesno, ipak kvare sve svoje napore podržavanjem ideje o nagradi i dopuštanjem da ona postane aktivni čimbenik u njihovim životima, ostavljajući tako otvorena vrata tjeskobi, sumnji, strahu, očaju i neuspjehu.

Cilj onoga koji teži duhovnoj mudrosti je ulazak na višu razinu postojanja, on mora postati novi čovjek, savršeniji u svakom pogledu od onoga kakav je trenutno i ako u tome uspije njegove sposobnosti i mogućnosti će odgovarajuće narasti opsegom i snagom. Baš kao što u vidljivom svijetu vidimo da je svaki stupanj evolutivne ljestvice obilježen povećanjem sposobnosti. Tako Adept postaje obdaren prekrasnim silama koje se tako često opisuju, ali ključna stvar koju treba zapamtiti je da su te sile prirodni pratitelj postojanja na višoj razini evolucije, kao što su obične ljudske sposobnosti prirodni pratitelj postojanja na običnoj ljudskoj razini.

Čini se da mnoge osobe drže kako adepstvo nije toliko rezultat radikalnog razvoja koliko dodatne izgradnje. Čini se da on zamišljaju da je Adept čovjek koji prolazeći kroz određeni jasno definirani trening, koji se sastoji od preciznog pridržavanja određenih pravila, stječe najprije jednu moć, onda drugu i kad stekne određeni broj tih moći smjesta postaje Adept. Djelujući prema ovoj pogrešnoj ideji, oni zamišljaju da je prva stvar koju treba napraviti prema ostvarenju Adeptstva stjecanje 'moći', a vidovitost, sposobnost napuštanja tijela i putovanja na daljinu su među najfascinantnijima.

Onima koji takve moći žele za svoju vlastitu korist nemamo što reći, njih prati sudba što prati sve koji djeluju iz čisto sebičnih pobuda. Ali postoje oni drugi koji, zamjenjujući posljedicu za uzrok, iskreno misle da je stjecanje takvih moći jedini put do duhovnog napretka. Oni na naše Društvo gledaju kao na najbolje sredstvo koje će ih osposobiti da steknu znanja u tom pravcu, smatraju ga nekom vrstom okultne akademije, institucije stvorene da budućim čudotvorcima pruži obuku. Usprkos ponovljenim prigovorima i upozorenjima, postoje umovi kojima ta ideja kao da je neizbrisivo učvršćena i koji vrlo glasno izražavaju svoje razočarenje kad otkriju da je ono što im je ranije bilo rečeno savršena istina: da Društvo nije osnovano da bi podučavalo novim i lako osvojenim moćima, već da mu je jedina misija ponovo upaliti baklju istine. Baklju koja je davno ugašena za sve osim za one vrlo rijetke i da tu istinu drži na životu kroz stvaranje bratske zajednice ljudskog roda, jedino tlo na kome dobro sjeme može niknuti. Teozofsko društvo doista želi poticati duhovni rast svakog pojedinca koji dođe pod njegov utjecaj, ali njegove metode su one drevnih Rishija, njegova načela ona najstarije Ezoterije. Društvo ne širi patentirane nadri-lijekove sastavljene od nasilnih lijekarija koje ni jedan liječnik ne bi upotrijebio.

Čini se da su od osnutka Teozofskog društva nastala mnoga druga društva koja izvlače korist iz zanimanja za duhovna istraživanja što ga je Društvo potaklo i koja pokušavaju pridobiti članstvo obećavajući im lako stjecanje duhovnih moći. U Indiji smo dugo već upoznati s postojanjem gomile lažnih asketa svih vrsta i bojimo se da u tom pravcu postoji svježja opasnost, ovdje kao i u Evropi i Americi.

S tim u vezi upozoravamo sve svoje članove i druge koji traže duhovno znanje da se čuvaju osoba koje se nude da ih nauče lakim načinima stjecanja psihičkih darova, takve darove (*laukika*) je doista relativno lako steći pomoću umjetnih sredstava, ali oni blijede čim se iscrpe stimulatori živaca. Kad se jednom stekne stvarno vidovnjaštvo i adeptstvo koje je praćeno istinskim duhovnim razvojem (*lokothra*) nikada se ne gubi.

The Theosophist, svibanj 1885.